

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.2.22.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na zapytanie 2368 Pana Posła Norberta Pietrykowskiego w sprawie procesu przekształcania renty w emeryturę, a także trudności w dochodzeniu praw w postępowaniach odwoławczych od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, po zweryfikowaniu sprawy przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Emeryturę przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek emerytalny oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Emeryturę przyznaje się od dnia osiągnięcia przez rencistę wieku uprawniającego do jej pobierania. Emerytura z urzędu nie może być niższa od pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy.

W przypadku, gdy emerytura z urzędu jest podwyższona do kwoty pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy, podwyższeniu w ramach waloryzacji, podlega:

- podstawa wymiaru emerytury ustalonej według dotychczasowych zasad lub podstawa wymiaru części emerytury obliczonej zgodnie z art. 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, ze zm.);
- kwota wyliczonej emerytury;
- kwota emerytury wypłacana w wysokości gwarantowanej renty z tytułu niezdolności do pracy.

Jeżeli w wyniku waloryzacji emerytura przyznana z urzędu osobom nie mającym okresu składkowego i nieskładkowego wymaganego do ustalenia emerytury w wysokości najniższej emerytury, jest niższa od obowiązujących od terminu waloryzacji nowych kwot najniższych rent z tytułu niezdolności do pracy, emeryturę tę podwyższa się do:

- kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, jeżeli emerytura została przyznana z urzędu osobie uprzednio uprawnionej do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,
- kwoty najniższej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, jeżeli emerytura została przyznana z urzędu osobie uprzednio uprawnionej do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Z powyższych wyjaśnień wynika, że nie mogło dojść do sytuacji, przedstawionej w zapytaniu Pana Posła Norberta Pietrykowskiego. Niemniej, mając na uwadze opisaną przez Pana Posła sytuację, uznaję za właściwe jej wyjaśnienie. W związku z tym, aby w sposób rzetelny zbadać sprawę, zwracam się o przekazanie bliższych danych identyfikacyjnych Pana Mariusza – świadczeniobiorcy, o którym pisze Pan Poseł.

Odnośnie kosztów zastępstwa procesowego wyjaśniam, że zgodnie z przepisem art. 36 ust. 2 w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 959, z późn. zm.) w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych strona wnosząca odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku uiszczania kosztów sądowych (tj. opłat i wydatków), jednakże stosownie do art. 108 ustawy, zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi, które zostały zasądzone na rzecz ZUS w prawomocnych orzeczeniach sądu.

Odwołujący nie ponosi opłat związanych z wniesieniem odwołania od decyzji ZUS, które w postępowaniu sądowym pełni rolę pozwu. W związku z wniesieniem odwołania ZUS jako strona procesu, składając odpowiedź na odwołanie, ma prawo wnieść wniosek o zwrot kosztów zastępstwa prawnego. Zasądzenie orzeczeniem sądowym obowiązku zwrotu kosztów procesu przez przegrywającego na rzecz wygrywającego proces, w tym w części dotyczącej kosztów zastępstwa procesowego (wynagrodzenia radcy prawnego organu rentowego, który to proces wygrywa), jest konsekwencją obowiązywania zasady odpowiedzialności za wynik postępowania wyrażonej w art. 98 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, z późn. zm.), zgodnie z którym strona przegrywająca obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Podkreślić przy tym należy, iż to nie ZUS, lecz sąd rozpoznający sprawę orzeka o obciążeniu strony kosztami, a wszelka argumentacja odnosząca się do nich winna być podnoszona przez stronę w toku procesu sądowego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/